

„Edinost“

I zbirka enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale do mači oglasi itd. se računajo po pogobu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Vabilo na naročbo.

S 1. septembrom odpremo novo naročbo na „Edinost“, katera stane: v Trstu (na dom pošiljana) in za vse Avstro-Ogerske:

24 kron za vse leto,
12 „ „ pol leta,
6 „ „ četrt leta,
2 kroni na mesec;

za zunanje dežele:

36 kron za vse leto.

za pol, četrt leta in na mesec pa razmerno.

Kdor izmed zunanjih naročnikov naroči „Edinost“ na tamošnji pošti, dobi jo za 18 kron; to pa vsled tega, ker nam ni treba lista frankirati (5 stot. za vsako številko), marveč dotični naročnik plača poštino naravnost tamošnji pošti, ali poština se izdatno zniža.

Posamične številke lista se prodajajo v Trstu v mnogih tobakarnah po 6 stotink (3 kr.), v Gorici pa po 8 stotink (4 kr.).

List se zamore z vsakim dnem naročiti.

One naročnike pa, ki so zaostali s plačilom naročnine, uljudno prosimo, da nemudoma storijo svojo dolžnost.

Uprava „Edinosti“

v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Združenje avstro-ogerskih Jugoslovancev.

I.

Sedanje stanje Slovencev in Hrvatov v avstro-ogerski monarhiji je postalo uprav neznosno, tako, da bi se dobro misleč človek in rodoljub moral odreči vsaki nadi v lepšo bodočnost. No, mi se zanašamo na krepke sile, nahajajoče se v slovanski naravi. Nekateri pa menijo vendar, da smo preveč optimistični in da prezaupljivo gledamo v „boljšo bodočnost“, ne da bi imeli pravega vzroka za to. Odkar so se avstrijski Slovani začeli dramiti, in posebno, odkar so dobili konstitucijo, se Jugoslovanci nadejajo od hipa do hipa, da dobe tudi oni enakopravnost z drugimi narodnostmi, ali fakt je ta, da nas še danes smatrajo za narod druge vrste.

Kdo je temu kriv?

Prvič so vlade krive, drugi pa — morda še več, in ravno to je žalostno — mi sami, t. j. avstro-ogerski Jugoslovanci.

Vlade so krive, ker so včasih, ko bi bile morale skrbeti za zboljšanje razmer v avstrijskih narodih, in to vzlasti v letih 1861.

P O D L I S T E K.

Kislo mleko.

Crta. — Spisal Gromozenski

»Vidiš, kako te razvajam«, je rekla kometno in ga ob enem poljubila.

»Tako! Zdaj pa spet pamet, ker pamet je zamet. Drži se profesorsko in mi prav učeno predavaj o . . . o . . . kislem mleku.«

Čudno! Omenila je kislo mleko, torej nekaj belega, a v lice prišla je rudečica in se jej razlila po njem do tilnika; no, pa saj to ni nič čudnega, saj tudi otrok prebledi, če je videl črnega dimnikarja. Jedna barva poraja drugo. Ali ni to učeno predavanje — kaj?!

»Naj pa bo! Torej slušaj! Kislo mleko obstoji iz . . .«

»Ne, ne! Tega mi ne pravi, iz česa obstoji, ker ne s tem dolgočasiš — kaj drugega — prosim . . .«

»Kislo mleko se imenuje radi tega kisle, ker je res kislo — saj mora biti kislo, če hoče biti pošteno kislo mleko; mleko pa se

do 1868, vstvarile današnja konstitucija in največje zlo za avstro-ogerske Slovence: duvalizem, da bi le mogli Nemci in Madjari lažje gospodariti nad slovanskim življenjem. Vlado krogi, ne meneči se za to, da so bili avstro-ogerski Slovani vedno državi udani, dočim je bilo v Nemcih, zlasti pa v Madjarih in Italijanih mnogo revolucionarnega in antidinastičnega elementa, dali so tem poslednjim nadvladje nad mirnimi Slovani. In tako vidimo dandanes, da so Slovani v Cislajtaniji, tudi v pokrajinah, kjer sestavljajo večino prebivalstva, pritiskani od manjšine, a vsi skupaj smo razdeljeni v dve državi — to je sad in namen duvalizma. Mesto da bi bili združeni, kakor bi morali biti po božjih in dobrih ljudskih zakonih, smo razdeljeni v mnogo upravnih skupin. Posledica pa je, da nam nedostaje moči. Kajti tiste sile, katere bi nam služile v boljšanje razmer našega naroda, moramo rabiti za obrambo proti nasprotnikom, v obrambo svojega nagega življenja. Vlade so torej krive, ker so nas — in to z notoričnim namenom — delile v več pokrajin. In ta namen je bil: da si kolikor le možno ostanemo tuji drug drugemu.

Ali, žalibog, in kakor že omenjeno, smo mi sami še več krivi. Na Hrvaškem in v onih avstrijskih pokrajinah, kjer so naši poslanci v večini v deželnih parlamentih, kakor na Kranjskem in v Dalmaciji, kjer bi torej lahko kaj dosegli in uveljavljali svoj vpliv drugim, manje srečnim rojakom v prilog, se pa naši poslanci sami delé v liberalce, klerikalce, narodnjake, pravaše itd. Glavna misel jim je, da eden drugega paralizirajo delo, mesto da bi bili na višini svoje naloge, obsežajoče vse Jugoslovane. Uprav žalostno je gledati, kako jedna stranka ubija drugo, a med tem trpi ena in druga in od istega sovraga. Ali tudi narod je mnogo sam kriv, ker se le prerad pušča zavajati od protivne nam stranke. Je pač še v njem suženjskega duha, tega produkta zgodovine, stotletij. Posebno v tužni Istri vidimo, da tudi v občinah, izključno slovanskih, vladajo Italijani. Ali narodu ni zamere, ker, kakor rečeno, on je produkt razmer, v katerih je živel tekom časov. Odgovornost pada na vlade, ki niso umele svoje naloge, ki niso umele, kje so resnične koristi države, in odgovornost pada na voditelje strank, ki nočejo umeti, da obstanek strank ni cilj za-se, marveč le sredstvo za dosegajo cilja, sreče in blaginje naroda, da more torej stranka vsikdar svoje interese podrežati skupnim interesom, in da mora celo zginiti s pozorišča, ako vidi, da bi s tem koristila narodni stvari.

nazivlje, ker je res le mleko, in nič drugega, nego mleko, če ravno kislo.«

Vanda se je smejala, a posebno verno ga ni poslušala, ker gledala mu je v oči in se igrala z njegovimi lasmi.

Ko je dovršil, je rekla:

»Zdaj mi pa odkrito povej, da-li rad ješ kislo mleko?«

»Zelo rad celó. Ko prihajam domov na počitnice, je pač prvo, kar mi prinaša mati na mizo — kislo mleko! Ona ve, da mi ugaja.«

»Veš, zdaj bi ga pa tudi jaz rada malo posrežala.«

Za par trenutkov se je zamislila in nadaljevala:

»Jaz, Vanda Stojanova, nevesta vse časti vrednega gospoda profesorja in doktorja Janka Kralja, povabljam te za jutri ob tej uri na kislo mleko, in sicer sem-le v to-le utico.«

»Akeptiram! A kaj poreče milostna mama?«

»Prav nič, ker ne sme nič izvedeti in ne izve nič o tem. Na kislo mleko se spravi-

II.

Naš narod, ali bolje rečeno: njega zaveden del je uverjen, da pridejo časi, ko bo on gospodar na svojem. O tem pa le prerad pričakuje pomoči od zgoraj, da-si bi moral vedeti, da tam gori nimajo umevanja za težnje in ideje naroda. Od zgoraj pričakuje, mesto da bi sam začel skrbeti za-se in delati na to, da bodo čim prej upravitelji države prisiljeni, uslišati pravične zahteve južnih Slovanov! Pred vsem moramo priti sami na jasno, kaj hočemo! To pa je veličalostno poglavje; saj vidimo, kako malone vsaki list zastopa drugo političsko strujo in večinoma druge zahteve. Vlada sama od sebe nam gotovo ne da ničesar, ako ne zahtevamo energično in kompaktno, in ako je ne prisilimo! Naše zahteve morajo veljati za ves narod, mi moramo zahtevati, da se našim bratom v vseh pokrajinah godi po pravici! Mi moramo biti solidarni med seboj. In dokler ne bomo, bo svet smatral to za znamenje, da nismo zrdeli. Narod pa, ki ni zrdel, ne imponuje in — ne dobi ničesar. In ne le nerodoljubno in nepolitiško je to, ako brat prepušča brata tuji sili, ampak tudi proti humaniteti. Neopustno je, greh je, ako gledamo mirno, kako se nam rojaki pod silo tujstva pogubljajo in postajajo nasprotniki lastnemu narodu in pristaši naših političnih in narodnih sovragov — renegatje. Kaj imajo rojaki v jedni pokrajini od tega, ako dobivajo od časa do časa po milosti kosček kruha, da le molče in dopuščajo, da se njih bratom drugje kratijo pravice?! Mi nočemo dobiti ničesar po milosti, mi moramo hoteti, delati in boriti se za to, da bomo vsi gospodarji na svojem.

Naš narod trpi mnogo krivice, in to večidel zato, ker ni zložen. Razdelili so ga pa naši politični nasprotniki, ali — bolje rečeno — niso dopustili, da bi se združil, kakor bi bilo zahtevalo sveto pravo. A zopmnimo si, da v razmerah, v katere so nas spravili oni, in v katerih se še nahajamo, ne dosežemo nikdar enakopravnosti. Moramo misliti torej na druga pota. V nas mora nastati radikalna sprememba na vladi in v narodu. Vlade pa bodo drugačne, kadar bomo mi drugačni: to je, kadar bomo znali zahtevati! O tem v naslednjem članku.

Kranjska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu.

Kranjski deželni odbor razpisuje v raznih kranjskih listih več ustanov in mest plačujo-

viva, ko pojde mama po obedu spanekat. — Pa še nekaj! Mleko namolzem jaz sama, če si vreden take milosti.«

»Ti sama? Ha, ha, ha!«

»To vprašanje in ta smeh je razžaljenje vsega kravatja. Mar ne spada moljenje v delokrog ženske? — No — operekaj, če moreš — ter pojdi sam molzt!«

»No, no, pa . . .«

»Pa, pa . . . paperlapp . . . Kaj ne, ker sem Stojanova, pa meniš, da ne poznam tega ženskega opravila . . . Sicer te radi tega ne smem preveč kregati, ker je res hčerie takozvanih boljših hiš, ki ne poznajo niti enega ženskega opravila. Niti obleči se ne znajo same. A tvoja Vanda ni taka. Če boš priden, kuhala ti bo najboljše juhice, pletla najfineje nogovice, a zdaj celó molzt.«

Profesor ni vedel boljšega odgovora, nego da jo je ljubeznjivo privel k sebi.

»Če si količkaj galanten, spremljaj me sedaj v kravji hlev, da boš videl na lastne oči, kako molze Stojanova Vanda.«

Sledil jej je smehljaje.

Kravja dekla Urša je kidala ravno gnoj

čih učencev za mladeniče, ki bi hoteli stopiti v kmetijsko šolo na Grmu. Te prilike pač ne moremo zamuditi, da ne binaših trdnjših gospodarjev opozorili na ta popolnoma slovenski, zares odlični zavod. Obče znano — žal, da je temu tako — je pač to, da kmetijski stan, da kmetovalce dandanes izhaja le najtežavnejše. In najbolj prizadeti so ravno veči in največi kmetijski posestniki. Oni imajo nemreč največ obdelovanja, katerega morajo zmagovati s posli in delavci. No, poslov, delavcev pa danes zelo pomanjkuje povsod, kjer jih je pa še zadosti udobiti, s. dragi, tako, da jih kmetijsko gospodarstvo že več plačevati ne more. K temu se pa pridružujejo še vse polno prej nepoznanih sovražnikov in uničevalcev kmetijskih pridelkov, katere treba vse z delom in denarjem, torej potroškom preganjati, uničevati.

Zemlja je v tolikem času kmetijskega izkoriščanja pa tudi opešala v rodovitosti. Vrhu vsega tega imajo pa še kmetijski pridelki in izdelki namesto višje, nižje cene nego v prejšnjih časih, ko je bilo dobiti delavcev in poslov dovolj in po ceni, ko niso poznali toliko in takih sovražnikov ter uničevalcev kmetijskih pridelkov, ko je bila še zemlja bolj rodovitna nego dandanes, in ko so imeli kmetijski pridelki in izdelki ali višjo ceno, ali pa jih je bilo vsaj veliko več za prodajo, ob veliko nižjih pridelovalnih stroških. Vsemu temu pa je posledica to, da se dandanašnji ne da več gospodariti le po stari navadi, vsaj s koristjo ne, marveč treba današnjemu kmetijskemu gospodarstvu pred vsem strokovnega pouka. Ne pridna roka, ampak bistri, strokovno izobraženi um je poglavita podlaga vspešnega, dobičkonosnega kmetijskega gospodarstva.

Da je temu v resnici tako, se prepriča lahko sleherni, ako opazuje dandanašnje kmetijsko strojništvo, uporabo umetnih gnojil, uničevanje trtnih in drugih rastlinskih sovražnikov, tehnično preustrojbo mleka itd. itd. Kje zamore kmetovalce dandanes vsemu temu biti kos, ko njegov prednik vsega tega še niti poznal ni, in ga torej ne more le posnemati, kakor je bila stara navada.

Ne stare navade, ampak strokovnega poduka treba dandanes kmetovalcu pred vsem, da zamore postati kos vsemu, kar od njega zahteva napredno kmetijsko gospodarstvo. Ako si tega ne pridobi, ne le da zaostaja v svoji stroki, marveč je v zaostanku zapopadena tudi že pogibelj njegovega gospodarstva, njegovega obstanka. Strokovni pouk si pa more kmetovalec pridobiti dandanes pred vsem v dobro urejeni, z dobrimi učnimi

iz hleva. Krilo je imela visoko prepasano, da so se videle boste noge skoraj do kolen: no — na nogah je viselo — precej gnoja.

V hlevu je stalo poleg treh parov volov kakih dvajset dobro rejenih krav — raznobojnih in raznoimenih.

Vandi najljubša krava »Sivka« je bila izbrana za moljenje.

Urša je prinesla potrebno posodo in postavila trinožni stolček na desno stran krave. Vanda je zavila rokave svoje obleke, da so se pokazali beli lakti, sela na stolček in vzela posodo.

»Kaj pa, če bi sivka milostno gospico — brenila? je bila ponižna opazka dekleta Urše. Opazka ni bila baš neumestna.

Profesor je moral stopiti k Sivkini glavi ter paziti, da ni preveč nemirovala, Urša je ostala pa zadelj in pazila na kravo.

Mleko je teklo v debelih eurkih, a sivka je zmigavala z glavo, kar je profesorja spravilo v veliko zadrego.

Če bi bili v šoli učenci nemirni, bi jih pokaral, če treba, celó v razrednico zapisal, česar pa s kravo ni mogel storiti. (Pride še.)

sredstvi, z dobrimi učitelji prevadeni kmetiški šoli. No, mi za tako šolo poznamo ono na Grmu pri Novem mestu na Kranjskem. Ona je skozi in skozi slovenska, in kakor dokazujejo njeni nekdanji učenci, ki že več let gospodarijo na Krasu na Goriškem itd. — in teh je že precej — je svoji nalogi jako ustrezajoča. Njeni nekdanji učenci se odlikujejo po velikih ljubeznih do kmetijske stvari, a osobito po napredku v gospodarstvu, izvirajočem iz te ljubezni in iz pravega strokovnega pouka. Za to si ne moremo kaj, da ne bi naših premožnih, še trdnih gospodarjev opozorili na to šolo ter jim jo prav toplo priporočali. Vsakdo, kdor si želi, da mu bo sin vrl, strokovno izobražen naslednik v gospodarstvu, pošlje naj ga na Grm, da se tam šola dve leti. Stroški tega šolanja so pač izginljivi v primeri s to velikansko koristjo, ki si jo zamore pridobiti sleherni pravi učenec iz ukov, podanih mu na Grmu. Hrana in stanovanje v zavodu staneta le 60 vinarjev na dan, šolnina 40 kron na leto. Vsi drugi stroški za obleko, učne pripomočke itd. se pokrijejo lahko, kolikor nam znano, s 100 kronami na leto. Jedno leto šolanja na gimnaziju ali realki stane odločno več; pa kaj si zadobi tam mladenič strokovnega znanja za svoj prihodnji poklic, za kmetijstvo? Nič! Primorski gospodarji, ne zamudite torej lepe prilike za strokovno izobrazbo svojih naslednikov v gospodarstvu in pošljite jih na Grm! Vsa bližja pojasnila podaja vodstvo šole.

Politični pregled.

TRST, 30. avgusta 1900.

Slovenci in obstrukcija. Dotični gospod slovenski državni poslanec — glej političko vest v včerajšnji »Edinosti« pod zgornjim naslovom! — priznava, da se je Čehom dogodila huda krivica in jim ne zamere, da so zahtevali zadoščenja. Ali Čehi da so si že pridobili tako zadoščenje s tem, da so kar hkratu storili konec XVI. zasedanju državnega zbora. — Nemci žele, da bi Čehi zopet začeli z obstrukcijo, ker računajo, da bo potem državni zbor razpuščen in da nastane daljša brezpalamentarna doba, v kateri bi nemški misleča birokracija pravljala poti za novo izdajo nemško-centralistiškega gospodstva. Zato se nemški listi trudijo, da bi z vedno novimi zahtevami in zbadanji zaveli Čeha v obstrukcijo. Iz tega sledi, da bi Čehi ne mogli storiti Nemcem hujega, nego, ako odnehajo od obstrukcije in prestopijo v stvarno, če tudi najostrejšo opozicijo. Spojeni z zvezo desnice — centrum, češki veleposestniki in Jugoslovani — bi postavljali skupino 120 poslancev iz povsem homogenih elementov, ki bi imela veliko večjo vrednost, nego prejšnja večina pod vodstvom Jaworskega! Naj bi potem prišlo do kakoršne si bode večine, bila bi le kratkega življenja. Nam ne bi trebalo drugega, nego napisati na steno: »Nagodba z Ogersko« in — večine ne bi bilo več. Najlepše zadoščenje za Čeha pa da bi bilo, ker bi razbili nemško gemeinbürgschaft. Moč levice je le v negaciji; čim bi nastopili pot pozitivnega dela, bilo bi po njej. Potem bi bila odprta pot za sporazumljenje do naroda. To pa bi bilo najlepše zadoščenje za Čeha.

Takov je tenor izvajanj gospoda slovenskega poslanca. Mi smo rekli že včeraj, da na sploh ne moremo oporekati temu, kar trdi. Vse, kar pravi o škodi, ki jo dela obstrukcija, o nemožnosti, da bi se mi aktivno udeležili obstrukcije, o nevarnostih, ki bi bile spojene z neparlamentarno dobo, je logično in oprto na faktično obstoječe razmere. Nekaj nesoglasja pa je vendar v njegovih izvajanjih in zaključkih. Najprej graja Čeha radi obstrukcije, češ, da jim nikakor ni trebalo tirati obstrukcije, ker so bili v večini in naj bi bili raje upotrebili to večino. Akademsko govorjeno je to res neoporečno: kdor je v večini, temu ne treba obstruirati. Ali kako so bile stvari v praksi? Tu imastvar drugačno lice. Mi smo opazili že včeraj, da Čehi so bili sicer res v večini, ali to jim ni koristilo, ker se večina ni dala uporabljati od njih niti za pridobitev onega zadoščenja, do katerega so imeli Čehi — kakor pripoznaava gospod poslanec sam — popolno pravico! Da pokažemo nesoglasja v izvajanjih poslančevih! Najprej pošilja v boj proti češki obstrukciji možnost za Čeha, da bi se bili poslužili prejšnje večine, potem pa povdarja sam, da bi bila skupina 120 poslancev, homogenih elementov, več vredna, nego prejšnja večina!! To bi bila menda le opozi-

cija in vendar! Ako bi bila celó označena opozicija boljša, nego prejšnja večina, ali ni rečeno s tem, da večina ni bila dobra? Ali ni pripoznano s tem, da prejšnja večina ni vršila dolžnosti večine, da ni bila homogenna in da ni bila solidarna v borbi za postulate nje posamičnih sestavnih delov, ali konkretnije rečeno: da se Čehi niso mogli posluževati te večine, tudi ko bi hoteli?!

Ali pustimo to! Kar je bilo, je bilo, rekriminacije ne pomagajo. Obrnimo se do praktične strani vprašanja, kakor se nam prezentira danes! Obstrukcija je škodljiva za nas Jugoslovane, to stoji, o tem so akti zaključeni. Kaj pa, če se Čehi vendar odločijo za nadaljevanje obstrukcije, kaj store naši potem? To je vprašanje usodne teže. V tem pogledu tudi gospod poslanec ni povsem jase. Mi smo čuli le, da so naši poslanci načelno proti vsaki obstrukciji in da hočejo vse storiti, da odvrnejo Čeha od obstrukcije. To je prav, s tem soglašamo. A če se jim to ne posreči? Kaj potem? Ali se hočejo definitivno ločiti od Čehov? Na stran pustivši vso sentimentalnost, moramo dobro pomisliti na posledice temu koraku. Kajti to jedno je gotovo: čim so se naši ločili od Čehov in vstopili v druge kombinacije, naperjene proti češki obstrukciji, bodo tudi oni potisnjeni v boj proti Čehom! Tu pa nastaja poslanecem vprašanje, na katero si morajo, predno kaj odločijo, koncipirati jase odgovor: da-li v novi kombinaciji dobe nadomestilo za dosedanje češko prijateljstvo in da-li ne bo izguba češkega zavezništva v stokrat večjo in morda nepopravljivo škodo, nego pa je ona, ki jo trpimo po češki obstrukciji? Tu imajo vprašanje eminentno praktične politike. Gg. poslanci naj razmišljajo in tehtajo, kajti oni bodo morali nositi odgovornost!

V narodu češkem so strune jako napete. Ponos naroda češkega je bil že po odpravi samih jezikovnih naredeb zadet v živo, a trpkost, ki pretresa čustva naroda, je tem hujša, ker isti občuti, da se je to zgodilo le v ta namen, da se je ustreglo njega najljutejšim sovražnikom, ker ve, da je bila to kapitulacija pravice, zakona, konstitucije in vladne morale — saj morajo tudi vlade imeti moralo! — pred nemškim radikalizmom. To ve narod češki ter občuti notri v slednjo žilico, da je njegovo materialno pravo dobilo udarec in da je vrhu tega doživel moralno žaljenje. To naj bi uvaževali vsi oni, ki obsipljejo sedaj Čeha s sladkimi nasveti; in mi se kar nič ne čudimo, da vsi taborji naroda češkega — pa bile sicer mej njimi samimi še take difference — tako soglasno in odločno odklanjajo vse te nasvete; umemo dra. Herolda, ki je na taboru pri Nahodu, pred tisoči ljudstva, nastopno označil sedanje zgodovinske trenutke:

»Pripraviti se nam je z vso odločnostjo na čas, ko se odloči, da-li naj se na cerkvi sv. Vida vije zastava sv. Vavla ali pruska zastava kakor leta 1866. Naj gospoda na Dunaju delajo, kar hočejo, mi ostanemo čvrsti in odločni. Kar je ustvaril Bog, mora ostati, kakor je ustvarjeno. Mi se moramo otresti vsake romantične politike in treba, da pokažemo pravi politički egoizem, da dosežemo svoj cilj. Ta cilj je za češki narod njega politička samostanost in nezavisnost«.

Umejeno danes došlo nam »Politiko«, ki povdarja, da ob razmerah, kakor so se razvile po uplivu nemškoliberalnih elementov, je bila češka obstrukcija neizogibna potreba, da je ista bila, in da bo tudi v bodoče, ako bo potrebno, protitežje nemški prepodaranosti.

Mi umejemo onega češkega politika, ki izjavlja v poljskem »Glasu Naroda«, da Čehi ne bodo obstruirali le v dunajskem parlamentu, ampak tudi v drugi smeri, in ki piše: »Naš sklep je neomajljiv; mi se dobro zavedamo tega, kar delamo, po čemer težimo, in kakih moči bomo potrebovali za nadaljni boj«.

Zato nas vsi uplivi in vsa svarila naših bivših parlamentarnih zaveznikov ne morejo ni za trenotek omajati v storjenih in dobro premišljenih sklepih. Z desnico smo doživeli žalostne skušnje in grenka iznenadenja. Omaluhoča in vzlic lepemu programu brezprogramna desnica je za nas nehala obstati kakor političen faktor. Češki politik izjavlja potem, da vzlic vsem simpatijam, ki jih Čehi goje do naroda poljskega, prijateljstvo poljskega kluba, v katerem vedno bolj odločuje upliv Rutowskega, nima več nobene privlačne sile do Čehov; še manje pa zveza s kato-

liško ljudsko stranko, ki je nemški državni jezik vsprejela v svoj program.

Tako zvane strune v narodu češkem! Ali si na Dunaju res domišljajo, da smejo prezirati, kar vre v dušah? Da jim le spoznanje ne pride prepozno!

K položaju. O ogorčenju v narodu češkem govorimo na drugem mestu. V znamenju te ogorčenosti se je gospod Körber začel posvetovati z voditelji strank. Poročila z Dunaja zatrjajo, da ta posvetovanja imajo le informativen značaj in gospod Körber da ne predloži voditeljem nikakih konkretnih predlogov. »Piccolo« brzojavljajo z Dunaja, da državni zbor ne bo sklican, ako vlada ne dobi zagotovila, da Čehi odnehajo od obstrukcije. Do odločitve v tem pogledu pride, predno cesar odpotuje na velike vaje v Galicijo.

Vse vesti, da vlada misli uvesti splošno volilno pravico in da misli razpustiti državni zbor da so popolnoma neosnovane.

K dogodkom v Kitaju. Vlada Zjedinenih držav hoče baje vlastim predložiti predlog, naj se prične pogajanja za mir. Tudi Rusija da smatra vojaško nalogo kakor dovršeno in je baje doposlala vladi Zjedinenih držav načrt za rešenje kitajskega vprašanja. Te vesti nahajajo nekako potrdilo v tem, kar piše list »Rossija« o tem, kar se ima zdaj zgoditi v Kitaju. Rečeni list meni, da zdaj ni čas maščevanja in jeze, ampak dobrote in velikodušnosti. Pomirjenja treba zdaj Kitajcem in Evropejcem. To bodi v vodilo grofu Waldersee-u. Le-ta naj pozabi na vojno slavo in naj misli na mir! Ideje pravice, pravičnosti in usmiljenja naj dovede do zmage. Dokaže naj, da Evropa ni podobna Britaniji in da ni v stanu storiti kaj takega, kar delajo Angleži v Transvaalu!

Tržaške vesti.

Imenovanje. Biv. finančni konceptni praktikant Fran Skabrne iz Ljubljane in absolvirani jurist Fran Korošec iz Bočkovega pri Novi vasi sta imenovana konceptnima praktikantoma na tuk. nameštinstvu.

Švedsko-norveški konzulat v Trstu. Gospod C. V. pl. Lexow, bivši švedsko-norveški konzul v Benetkah, je sedaj definitivno imenovan konzulom v Trstu.

V spomin. Včeraj je preminol po kratki bolezni 70 letni delavec Josip Požar. Pokojnik je bil narodnjak skozi in skozi, vzgojil si je hčerko, ki je istotako narodna. Postavimo mu torej s temi vrsticami maj spomin v plačilo za njega narodoljublje! Pogreb bo jutri ob 3. uri popoldne iz hiše šte. 61, ulica Belvedere.

Električna železnica v Trstu. Železniško ministerstvo je odobrilo detaljne načrte tržaške tramwayske družbe za gradnjo električne železnice.

Domača zabava. Od sv. Jakoba nam pišejo: Pričakovali smo, da Vam kako spretnejše pero opiše veselico ali domačo zabavo, ki se je vršila minolo nedeljo dne 26. t. m., na vrtu naše šole pri sv. Jakobu. Ker pa vidimo, da le ni nobenega, ki bi namočil pero, dovolite, da Vam javimo mi, vsaj bolj važne momente te lepe domače zabave.

Naši mladi goslarji-diletantje so nas iznenadili s svojim prvim nastopom! Vsa čast njim in v prvi vrsti še gosp. učitelju Polivki, ki je znal v tako kratkem času in z malimi sredstvi nastopiti tako častno.

Od petih točk, ki so jih svirali vrli diletantje, so morali vsako ponavljati na občno zahtevo. Posebno pa sta ugajala »Hej Slovani« in »Bojna pjesma«. Dal Bog, da bi bilo mogoče v kratkem popolniti instrumente, ki so sedaj preslabi!

»Kolo« je želo, kakor običajno, občo pohvalo za njega nastop v korist novega orkestra. O zadnji točki je bilo tako viharo ploskanje, da so »Kolaši« morali ponavljati krasno »Po zimi iz šole« in še dodati »Tamburico«.

Na šaljivi tomboli je bilo preveč — nereda! Otroci na odru, ko se vrši vspeled veselice, in še druge malenkosti, niso ugajali nam in ne ljudstvu. Priporočamo torej za prihodnje malo več reda. Želimotje, naj se goslarji utrdijo s kakim klubom, društvom, ali na drugi način, in to čim prej, tem boljše.

Vdeležba, žal, ni bila taka, kakor smo pričakovali. Mi smo obžalovali to, ali z druge strani treba pomisliti, da je vse preveč veselje v edinem prostoru, ki ga še imamo tržaški Slovenci!

Gospod dr. F. iz Senožeč je izdatno prišlo na pomoč naši mladini. Bog ga živi! Tebi, mladina, ki si začela uriti se na gosli, priporočamo, da vstrajaj v prepotrebnih disciplini, ker le tako se posreči vrlemu učitelju V. Polivki, da te izuri in tako napravi prepotrebni narodni orkester v Trstu.

Meščanstvu priporočamo, naj žrtvuje kako svotico ter omogoči nakup primanjkujočih instrumentov.

Z naših sodišč. Na tuk. deželnem sodišču so bili včeraj obsojeni: 22-letni Humbert Romito, katerega so bili dne 28. julija aretirali zaradi razgrajanja, a se je potem protivil redarjem, zaradi zločina javnega nasilstva v 6 mesecev težke ječe; 28-letni Peter Sinkovič, ker je odobraval neko nenavno dejanje, v 1 mesec zavora. Razpravo proti Antonu Apollonio in Rihardu Valle zaradi upora so odložili, da v prvem slučaju zaslišajo priče, v drugem pa treba počakati, da obdolženec ozdravi, ki je, kakor smo bili že poročali, nedavno poskusil samomor.

Nagle smrti je umrl nocoj 57-letni vratar Vincencij Serafini iz ulice Barriera št. 16. Isti je zapustil udovo in dve sirotici v največji bedi.

Zaradi litra vina. Družba 9 oseb je včeraj popoldne izpila v neki gostilnici v ulici Benvenuto 30 litrov vina. Ne smemo se čuditi, da so bili ob 10. uri zvečer, ko so šli iz gostilnice, vsi precej razgreti, zlasti pa dva bratrance, voznika Avgust in Anton Bembič. Ta dva sta se sprla, kakor pravijo, zaradi enega litra vina, in prvi je, ko sta prišla na ulico Torrente, potegnil nož ter začel udrihati po starejšem Antonu Bembiču. Ranil ga je na več mestih, zlasti nevarno na vratu. Ranitelj je zbežal, a prijeli so ga v ulici Carintia. Ranjence je zdravnik z rešilne postaje podelil prvo pomoč ter ga dal spraviti v bolnišnico. O ljudstvo, ljudstvo, kdaj se spametujete?! Za nič — toliko nesreče in žalosti: nesrečen ranjenec, nesrečni njegovi otroci in nesrečen tudi on, ki bo moral drago plačevati svojo vročokrvnost! In vse za — liter vina.

Poneverjenje. Henrik Hering, kateremu je trdka A. Genel izročila svile v vrednosti 47 K, da jo proda, je zgubil dotično kupnino v igri; zato ga je trdka javila sodišču.

Zaradi detomora. Kakor smo že poročali, so našli dne 22. t. m. jutraj v ulici Scoglio zavitek s truplom otroka. Politija je preiskovala stvar ter včeraj zasledila morilko v osebi služkinje Marije G. iz Gradišča. Ista je bila v službi v neki rodbini v ulici Giulia. Na komisariatu v ulici Scussa je nesrečnica priznala svoj zločin. Izročili so jo deželnemu sodišču.

Kolesar ponesrečil. Neki mlad mož se je včeraj jutro vozil s kolesom po strmi ulici Tigor navzdol ter o tem zletel v zid. Kolo je razletelo na kose, kolesar pa se je težko ranil na glavi; morali so ga spraviti v bolnišnico.

Na delu ponesrečil je včeraj vežbenik Fortunat Luto na parniku »Maksimilijan«. Opekla ga je namreč na nogah, in sicer nevarno, sopara, izhajajoča pri zaklopnici na stroju. Mladenček so spravili v bolnišnico.

Vol mu je prebodel lice. Včeraj je iskal na rešilni postaji pomoči 64-letni kmet Ivan G. iz Kopra, kateremu je, o krmljenju govedo prebodel lice.

»Brivce« je izšel. Prinaša mnogo i zanimivega gradiva. Le v tobakarne, tam ga dobite za 3 nvč.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 1. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Sanita 9, usnje, oprema v zalogi in tehtnice; v Padričah 4, vol; ulica Barriera 8, oprema v zalogi, zastavni listi; v Škedinju 5, železna blagajna; ulica Molia grande 8, sir in ledenica; ulica Chiozza 14, kolesa; na Corsu 37, oprema v zalogi in razglednice.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 18.5, ob 2. uri popoldne 23.6 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 765.3 — Danes plima ob 0.5 predp. in ob 11.55 pop.; oseka ob 5.42 predpoludne in ob 7.16 popoldne.

Dijaška kuhinja. Pred svojim odhodom iz Trsta sem izročil dijaško kuhinjo č. g. Franu Guštinu, kaplanu pri novem svetem Antonu. Za zaupanje, ki so mi iskreno zahvaljujem ter jih prosim, da podpirajo tudi g. F. Guština, kakor so mene.

J. WARTO.

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem iz vsega srea vsem onim, ki so mojo drago in nepozabno hčer

Terezijo

spremili k večnemu počitku, zlasti pa zahvaljujem ugledno »Slovansko pevsko društvo« za mile žalostinke in pa za podarjeni venec. Bog plačaj!

V Trstu 29. avgusta 1900.

Ana Osana.

Politično društvo „Edinost“ za Primorsko

priredi

v nedeljo dne 2. septembra, ob 10. uri predp.

javen ljudski shod

na vrtu šole

družbe sv. C. in M. pri Sv. Jakobu
(ulica Giuliani 28)

po naslednjem vsporedu:

1. Nagovor predsednika.
2. O tržaškem šolskem uprašanju.
3. O ljudskem štetju.
4. Eventualnosti.

Važnosti predmetov, od katerih se bo razpravljalo, ne treba še le povdarjati in dokazovati. Te važnosti se gotovo zaveda sleherni tržaški Slovenec. Naše šolske razmere so naša odprta rana; povodom ljudskega štetja pa pojde — v pravem pomenu besede — za našo kožo, kajti vse, kar smo čuli do sedaj v tem pogledu, nam pravi, da bodo nasprotniki napenjali vse sile in vpotrebili vsa sredstva, da dosežejo tak vseh ljudskega štetja, da pridemo mi ob vsako pravo za vse bodoče čase.

Na nas je torej, da se ganemo! Glede šolskega vprašanja se moramo oglašati z pet in zopet s slovesnimi manifestacijami; za ljudsko štetje pa se moramo dobro poučiti, da preprečimo namerjeni atentat.

Nadejamo se torej impozantne udeležbe. V slučaju neugodnega vremena se bode vršil shod v novi telovadnici „Tržaškega Sokola“, Via del Coroneo št. 15 (v hiši bivše Judimann-ove pivarne) ob 10 1/2 uri predp.

Stenografa in pisarja

sprejme takoj dr. Matej Pretner,
advokat v Trstu, Via Cassa di Risparmio št. 7.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom,

ulica S. Francesco št. 2, I. n.
(Slovanska Citalnica).

Hranilne uloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.

Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6% na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure so: od 9—12 dopoludne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoludne.

Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoludne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Pozor perice!

Perite

perilo, okrožnike, pohištvo, podove, stopnice itd. itd.

„ABLUVIA“

(milasta razkužljiva soda)

ki je ekonomična, zdravilna ter prihrani na času in delu.

Rabi se jo povsod namesto sode in mila.

➔ Rabljiva tudi z morsko vodo. ➔

Navodilo, kako jo je rabiti in prodaja na debelo se nahaja v

ulici S. Caterina št. 5.

Na drobno se prodaja v vseh drogerijah in prodajalnicah jestvin.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojsnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnini K. 642 zaostalom svojim K. 1000—, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju 60. leta. Po petletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.

Nejugodnejši pogoji. Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih izplačano je bilo 10 odstotkov zavarovalnine.

Izplačana dividenda K 716.541.28
Reserve in fondi K 20.579.494.88
Dosedanja izplačila K 62.922.942.86

Pojasnila in tarife radovoljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „Slavije“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje generalni zastop v Ljubljani.

Omnibus k vsakemu vlaku.

Restaurant Hôtel Sušak Kavarina

Obed po 1 krono. — Večerja po 60 vin.

Poleg abonementov je podpisano ravnateljstvo nvedlo tudi izdajo blokov, veljavnih za željeno dobo za obede po ceni ene krone. Vsak dan raznovrsten in obilen menu.

Izborna bela vina iz slavnostnih kleti prav. grofa Nikole Podrinskega v Zagrebu.

Domače vino prve vrste iz Meje je vedno v veliki izbiri liter po 1 K. 20 vin.

Dalmatinska najizbranejša vina v butiljah po vin. 40, 60 in 1 K.

Opozarjajo se p. n. gospodje obiskovalci posebno na slovite marke Solinsko in Kastelanski Crljenak. Pristna Vodica iz Bakra, lastnega pridelka, po 2 K. butiljka.

Plzensko pivo iz prve delniške pivovarne v Plznu po 64 vin. liter.

RAVNATELJSTVO.

Elegantne sobe od K 1.20 naprej.

Velika dvorana za koncerte in gledališke predstave

Električno razsvetljen vrt.

Balincanje in Lawn-Tennis.

Omnibus k vsakemu vlaku.

Gimnazijski konvikt

Benediktinske ustanove pri Sv. Pavlu na Koroškem.

Polletna penzija 280 kron.

Javni višji gimnazij.

Pojasnila daje predstojništvo konvikta. Rok za vsprejemno skušnjo: 17. september.

HERA PROMETHEUS

DELNIŠKO DRUŠTVO ZA APNENI OGLJIK IN ACETILENSKI PLIN NA DUNAJU

Izvršuje napeljave za razsvetljavo s plinom in acetilenskim plinom

za zasebnike in mesta v kakoršnjih si bodi številnih plamenov.

➔ Točno delo z jamčenjem za nepomankljiv učinek. ➔

ŠEST ZLATIH KOLAJN

Zlata kolajna Berlin	1898	Zlata kolajna Budapest	1899
» » » »	99	» » Schiedam Haag	»
» » » »	»	» » Monakovo	»

Izvršenih 2000 napeljav za zasebnike v vseh delih sveta.

Centralne napeljave v delovanju s približno 15000 plamenov.

Čistilni in sušilni sistem glasom privilegija nemškega cesarstva št. 98.762 in 108.214, ki zadošča najstrožjim zahtevam, se je dejanski uporabil z najodličnejšimi uspehi.

➔ Apneni ogljik najprve vrste, ki daje največ plina, se prodaja po ugodnih cenah. ➔

Glavni zastopnik

za Istro, Goriško, Trentinsko, Dalmacijo, Kranjsko, Italijansko, ter angleško Indijo

EDVARD TURECK V TRSTU.

Dr. JOSIP MARTINIS

doktor vsega zdravilstva in specialist za očne bolezni

ulica Valdirivo št. 3, I. nadst.
Sprejema na domu vsaki dan od 8 do 8 1/4
zjutraj in od 1 do 2 popoldne in eventuelno od 4—5 popoldne.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvc. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvc.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene št. 2, toč. istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladličarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladličarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčev v kosih in v skatljicah, finih biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilo franko na dom in trgoveem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladličarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga raznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za množične naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajalnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfinije likerje po francoskem zistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absint, Vermut, Ruski pelinovec, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, Česnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Char treuse, Pilzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znamkah ali pošto nakaznico; po poštnem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pridenjem navodilo kako se napravi liker. Preprodajalec, če naročijo več blaga, se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

Podjetne brez konkurence

išče solidne

AGENTE

za razprodajo novih in povsod rabljivih izdelkov. Visoka provizija, eventualno stalna plača zagotovljena.

Ponudbe na: J. Klimesch, Praga št. 1134/II.